

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Somija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Somijā civilprocesos un komercprocesos kreditori vai citi prasītāji var panākt aizsardzības (prasības nodrošināšanas) pasākumu īstenošanu savā labā. Aizsardzības pasākumi tiek noteikti ar nolūku, lai varētu izpildīt jebkādu lēmumu, kas vēlāk tiks pieņemts pēc lietas būtības. Aizsardzības pasākumu pieprasīšanu reglamentē Tiesas procesa kodeksa (*oikeudenkäymiskaari*) 7. nodaļas noteikumi, spriedumu izpildi — Izpildes kodeksa (*ulosottokaari*) 8. nodaļas noteikumi. Pastāv triju veidu aizsardzības pasākumi, proti:

apķīlāšana, lai nodrošinātu parādu,

apķīlāšana, lai nodrošinātu īpašumtiesības un citas tā sauktās prioritārās tiesības un

citi aizsardzības pasākumi (vispārējie aizsardzības pasākumi).

Šie aizsardzības pasākumi, kas ir pieejami visa veida civillietās, ir aprakstīti turpmāk. Ir arī tādi aizsardzības pasākumi, kas ir pieejami noteikta veida strīdos saskaņā ar speciāliem tiesību aktiem. Piemēram, aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu pierādījumus civillietā saistībā ar rūpnieciskajām tiesībām un autortiesībām. Krimināllietās var tikt piemērots Piespiedu pasākumu likums (*pakkokeinolaki*); minētajā likumā paredzētie piespiedu pasākumi ietver apķīlāšanu, atsavināšanas ierobežojumus un sekvestrāciju.

Aizsardzības pasākumi atšķiras no sprieduma iepriekšējas (pagaidu) izpildes civillietās. Sprieduma iepriekšēja izpilde attiecas uz spriedumu izpildi pirms tam, kad spriedums ir kļuvis galīgs un vairs nav pārsūdzams. Civillietā spriedums, kas vēl nav galīgs, lielākoties ir tieši izpildāms atbilstoši tiesību aktiem, bet izpildi parasti nevar īstenot pilnībā. Piemēram, saskaņā ar pirmās instances spriedumu par parādu, kas vēl nav galīgs, parādnieka īpašumu var apķīlāt, ja parādnieks neiemaksā nodrošinājumu par parādu. No otras puses, apķīlāto īpašumu var atsavināt un ieņēmusus piešķirt kreditoram tikai tad, ja kreditors iemaksā tādu pašu nodrošinājumu. Turpretim aizmuguriskie spriedumi ir tūlīt pilnībā izpildāmi.

2 Kādi ir procesījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lēmumus par iepriekš minētajiem aizsardzības pasākumu veidiem pieņem vispārējās tiesas, proti, apgabaltiesas (*käräjäoikeus*), kas darbojas kā pirmās instances tiesas. Tiesas noteiktos aizsardzības pasākumus īsteno tiesu izpildītāji. Pieteikumus par aizsardzības pasākumiem iesniedz tiesā, kur īstenojams tiesas process pēc lietas būtības. Ja tiesas process vēl nav ierosināts, pieteikums par aizsardzības pasākumiem iesniedzams apgabaltiesā, kur ceļama arī prasība tiesvedības uzsākšanai pēc lietas būtības.

Tiesa nevar galīgi apstiprināt pieteikumu par aizsardzības pasākumiem, nedodot atbildētājam iespēju tikt uzklausītam. Taču tiesa var apmierināt pieteicēja lūgumu ieviest aizsardzības pasākumus, neuzklausot otru pusi, ja pretējā gadījumā aizsardzības pasākums varētu būt atceļams. Praksē aizsardzības pasākumus var ieviest ļoti ātri. Pagaidu lēmumi ir spēkā, kamēr nav pieņemts lēmums par pretējo.

Ja pieteikuma iesniedzējam jau ir izpildes pamatojums, bet izpildes procedūras nevar ierosināt nekavējoties, noteiktos apstākļos tiesu izpildītājs var noteikt īslaicīgus aizsardzības pasākumus tieši. Turpmāk tiks aplūkoti tikai tiesas noteikti aizsardzības pasākumi.

2.2 Galvenie noteikumi.

Lai izdotu rīkojumu par apķīlāšanu parāda vai prioritāru tiesību nodrošināšanai, jāievēro šādas prasības:

ieteikuma iesniedzējam ir pietiekami skaidri jāpierāda, ka atbildētājs viņam ir parādā un viņam ir ķīlas tiesības vai prioritāras tiesības uz attiecīgo īpašumu, un

jābūt draudiem, ka atbildētājs rīkosies tā, ka viņa rīcība apdraudēs parādu, kas pienākas pieteikuma iesniedzējam, vai pieteikuma iesniedzēja tiesības.

Attiecīgi, lai noteiktu citus aizsardzības pasākumus, jābūt *prima facie* pierādījumiem par citām tiesībām un par draudiem, ka pastāv iespēja, ka atbildētājs var pārkāpt šīs tiesības.

Lai aizsardzības pasākumus varētu īstenot, pieteikuma iesniedzējam iepriekš jāiemaksā nodrošinājums tiesu izpildītājam.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Aizsardzības pasākumus var piemērot visu veidu īpašumiem. Ja apķīlāšana tiek īstenota ar nolūku nodrošināt parādu, tiesa izdod rīkojumu apķīlāt atbildētājam piederošo kustamo vai nekustamo īpašumu tādā apmērā, kādā atbildētājs ir parādā pieteikuma iesniedzējam. Tad tiesu izpildītājs izlemj, kuras atbildētāja īpašuma vienības ir apķīlājamas. Ja apķīlājot tiek nodrošinātas prioritārās tiesības, tiesa izdod rīkojumu apķīlāt konkrētu īpašumu, kas ir tiesību priekšmets, un tiesu izpildītājs izpilda rīkojumu attiecībā uz minēto īpašumu.

Izmantojot citus aizsardzības pasākumus, tiesa var:

piedraudot ar sodu, aizliegt atbildētājam rīkoties vai iesaistīties kādā darbībā,

piedraudot ar sodu, likt atbildētājam kaut ko darīt,

pilnvarot pieteikuma iesniedzēju kaut ko darīt vai apstiprināt kaut ko jau izdarītu;

likst atbildētāja īpašumu nodot pārstāvja valdījumā vai uzraudzībā vai

izdot rīkojumu par kādu citu aizsardzības pasākumu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja tiesības.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Kad rīkojums par īpašuma apķīlāšanu ir izpildīts, parādnieks zaudē kontroli pār īpašumu. Rīcība ar īpašumu, kas ir apķīlāšanas rīkojuma priekšmets, ir kriminālpārkāpums. Ja apķīlāšanas rīkojuma priekšmets ir līdzekļi parādnieka bankas kontā, banka nedrīkst izdot līdzekļus nevienam citam, izņemot tiesu izpildītāju. Tomēr apķīlāšanas rīkojums nepiešķir personai, kas pieprasījusi minēto rīkojumu, privilīģētas tiesības uz apķīlātajiem līdzekļiem salīdzinājumā ar citiem parādnieka kreditoriem.

Citu aizsardzības pasākumu rezultāti ir atkarīgi no pasākumu būtības.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas par aizsardzības pasākumu noteikšanu pieteikuma iesniedzējam ir jāceļ prasība izskatīt lietu pēc būtības tiesā vai citā iestādē vai ir jāuzsāk cits process, piemēram, šķīrējtiesā, kurā var tikt pieņemts izpildāms lēmums. Ja viņš vai viņa to neizdara, aizsardzības pasākumi tiks atcelti. Aizsardzības pasākumus var arī atcelt, ja tiem vairs nav pamatojuma kādu citu iemeslu dēļ. Pieņemot lietā lēmumu pēc būtības, tiesai ir arī jāizdod rīkojums par aizsardzības pasākumiem.

Par to izmaksu segšanu, kas radušās saistībā ar aizsardzības pasākumiem, pirmkārt ir atbildīgs pieteikuma iesniedzējs. Ja pierādās, ka aizsardzības pasākumi ir bijuši nepamatoti, pieteikuma iesniedzējs ir atbildīgs par atbildētājam radītajiem zaudējumiem saistībā ar aizsardzības pasākumiem, neatkarīgi no tā, vai viņš vai viņa ir bijis nolaidīgs. Lai nodrošinātos šādam gadījumam, pieteikuma iesniedzējam ir jāiemaksā nodrošinājums pirms aizsardzības pasākumu ieviešanas. No otras puses, atbildētājs parasti var novērst aizsardzības pasākumu ieviešanu, iemaksājot nodrošinājumu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Tiesu lēmumus par aizsardzības pasākumu ieviešanu var pārsūdzēt augstākā tiesā, t. i., apelācijas tiesā (*hovioikeus*) vai Augstākajā tiesā (*korkein oikeus*). Iesniedzot pārsūdzību, rīkojuma izpilde netiek kavēta, ja vien pārsūdzības iestāde neaptur pirmās instances lēmumu. Tomēr lēmumu par pagaidu aizsardzības pasākumiem nav iespējams pārsūdzēt.

Apgabaltiesas izskata pārsūdzības par tiesu izpildītāju veiktajiem pasākumiem vai pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar aizsardzības pasākumu izpildi.

Pārsūdzību var iesniegt arī trešās puses, kas uzskata, ka to īpašums ir apķīlāts saistībā ar parādnieka parādu.

Lapa atjaunināta: 04/01/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.